

ALEKSANDAR SERGEJEVIČ PUŠKIN

KAMENI GOST

Laporello: O statuo gentilissima

Del gran' Commendatore!...

... Ah! Padrone!

Don Giovanni

PRVA SCENA

Noć. Groblje u blizini Madrida.

DON HUAN I LEPORELO

DON HUAN:

Sačekaćemo ovde noć. Ah, najzad

Pred kapijom Madrida smo! I znamim

Uskoro ja ću ulicama proći,

Krijući plaštom brk, šeširom vede.

Da l' će me neko poznati, šta misliš?

LEPORELO:

**O, poznati je teško Don Huana,
Jer takvih ima bezbroj...**

DON HUAN:

**Ti se šališ!
Pa ko će da me pozna?**

LEPORELO:

**Stražar svaki,
Ciganin ili pijani svirač,
Ili čak sabrat — drski neki plemić
U ogrtaču, mačem naoružan.**

DON HUAN:

**Ne mari, neka me poznadu. Samo
Da se ne sretnem s kraljem. Uostalom,
Nikoga se ne bojim u Madridu.**

LEPORELO:

**Koliko sutra kralju poznat biće
Povratak samovoljni Don Huanov
U Madrid iz progonstva — rec'te, šta će**

On da učini?

DON HUAN:

Poslaće me natrag.

Odrubiti mi glavu neće valjda,

Jer nisam svakako veleizdajnik.

Iz pažnje samo ukloni me kralj,

Da me na miru ostavi rodbina

Čoveka koga ubih...

LEPORELO:

Onda zašto

Ne mirovaste tamo?

DON HUAN:

Hvala lepo!

Od dosade umalo ne presvisnuh.

Ti ljudi! Zemlja ta! A nebo? Uvek

Ko dim. A žene? Veruj, moj glupane,

Ni poslednju seljanku ne bih dao,

Ako je samo iz Andaluzije,

Za prve tamošnje lepote, bogme!

Isprva mi se svideše, doduše,

Zbog očiju im plavih, pa beline,

**Pa skromnosti; još više — zbog novine.
No, bogu hvala, ubrzo uoči:
Grehota je sa njima da se mešaš,
Jer nemaju života — lutke same,
Dok naše!... Gle, kraj ovaj nam je znan.
Možeš li da ga poznaš?**

LEPORELO:

**Kako ne bih
Poznao odmah: ovaj manastir
Antonijev u sećanju mi osta.
Ovamo ste dolazili, a meni
Tu dužnost beše konje da vam čuvam.
Prokleta dužnost! Lepše nego ja
Provodili ste vreme tu, zacelo.**

DON HUAN (zamišljen):

**Inesa jadna! Više nema nje!
O, kako sam je voleo!**

LEPORELO:

**Inesa
Očiju crnih? Sećam se: za njom
Tri meseca ste jurili i đavo**

Nakanio se jedva da pomogne.

DON HUAN:

**Da, julske noći jedne... Čudnu draž
U njenom tužnom pogledu nalazih,
U usnama joj hladnim. To je čudno.
Ti nisi lepom smatrao Inesu,
I zaista u nje je malo bilo
Lepote one prave. Ali oči,
Te oči i taj pogled... Nikad više
Ne sretoh pogled takav. Slab i tih
Glas beše njen — kao pritisnut nekom
Dubokom boljkom. Saznah odveć kasno
Za nevaljalstvo grubo muža njenog...
Inesa jadna!**

LEPORELO:

**O, ne mari ništa.
Dodoše odmah druge posle nje.**

DON HUAN:

U pravu si.

LEPORELO:

A ako život naš

Potraje — doći će i druge još.

DON HUAN:

I to je tačno.

LEPORELO:

Koju ćemo sad

Potražiti?

DON HUAN:

Lauru — idem smesta

Da se pred njom pojavim.

LEPORELO:

Vrlo dobro!

DON HUAN:

Pred njena vrata pravo. Ako ima

Posetu, neka odmah skoči taj

Kroz prozor.

LEPORELO:

Jasno, već smo dobre volje.

Pokojnice nas ne žaloste dugo.

Ko to dolazi?

(Ulazi kaluđer.)

KALUĐER:

Ona odmah stiže.

Ko ste? Da niste dona Ane sluga?

LEPORELO:

Ne, sami smo gospoda, pa šetamo.

DON HUAN:

A koga vi to čekate?

KALUĐER:

Svom mužu

Treba na grob da stigne dona Ana

Svakoga časa...

DON HUAN:

To je dona Ana

De Solva, je l' te? Žena komandora

Kog ubi... već ne pamtim ko...

KALUĐER:

Bezbožnik,

Pokvarenjak, razvratnik Don Huan.

LEPORELO:

Oho! Gle, gle! O Don Huanu glas

Prodire čak u tihi manastir,

I pustinjaci njemu hvale poju.

KALUĐER:

On vam je poznat možda?

LEPORELO:

Nama? Ne.

A gde je sada?

KALUĐER:

Nije u Madridu,

Već u progonstvu, u dalekom kraju.

LEPORELO:

I hvala bogu! Što je dalje on,

**To bolje. Ja bih razvratnike sve
Potrpao u džak, i toga časa
U more bacio.**

**DON HUAN:
Šta, šta to brbljaš?**

**LEPORELO:
Ćutite, s namerom govorim tako...**

**DON HUAN:
Tu je sahranjen, dakle, komandor?**

**KALUĐER:
Spomenik mu je supruga podigla
Na ovom mestu; ona svakog dana
Dolazi da se moli, suzna oka,
Za pokoj duše...**

**DON HUAN:
Ćudna udovica!
Da li je lepa?**

KALUĐER:

**Za nas, isposnike,
Lepota ženska mamac biti ne sme,
Ali ne vredi lagati: i svetac
Priznati mora divnu joj lepotu.**

DON HUAN:

**S razlogom beše ljubomoran taj
I dona Anu držaše pod ključem.
Još niko od nas ne ugleda nju,
A želeo bih s njome da govorim.**

KALUĐER:

**O, dona Ana nikad s muškarcima
Ne razgovara.**

DON HUAN:

A sa vama, oče?

KALUĐER:

**E, to je drugo: kaluđer sam ja.
No evo stiže.
(Ulazi dona Ana.)**

DONA ANA:

Oče, otključajte.

KALUĐER:

Odmah, senjora, čekao sam vas.

(Dona Ana odlazi za kaluđerom.)

LEPORELO:

Kako izgleda?

DON HUAN:

Ništa se ne vidi

Pod udovičkim njenim crnim velom,

Zapazih jedva uzanu joj petu.

LEPORELO:

To je za vas i dovoljno. Začas

Docrtaće vam sve ostalo mašta,

Jer hitrija je u vas nego slikar,

Ma od čeg vi da počnete — od nogu,

Ili od obrva.

DON HUAN:

Čuj, Leporelo,

Upoznaću se s njome.

LEPORELO:

Gle, šta smera!

Još to mu treba! Ubio joj muža,

Pa bi da gleda udovičke suze.

Savesti nema!

DON HUAN:

Eto, već se smrklo,

I dok nad nama mladi mesec nije

Pretvorio u svetli suton tamu —

Valja nam ući u Madrid.

(Odlazi.)

LEPORELO:

Ko lopov

Grand španski čeka noć i mesec njemu

Zadaje strah. Da prokletog života,

Moj bože! Dokle s njim da mučim muku?

Počinje snaga već da me izdaje!

DRUGA SCENA

SOBA. VEČERA KOD LAURE.

PRVI GOST:

**Na časnu reč, glumila nisi nikad,
Lauro, sa tolikim savršenstvom.
Kako si krasno shvatila ulogu!**

DRUGI:

I kako si je razvila! Baš snažno!

TREĆI:

Umetnički!

LAURA:

**Da, sve mi je večeras
Uspevalo — i kretnje, i reč svaka.
Slobodno se prepustih nadahnuću,
Tekošre reči, ko da ih ne rađa
Pamćenje ropsko nego srce samo.**

PRVI:

**Tačno. I sada sijaju ti oči,
A rumen obraze obliva; zanos**

**Prošao nije jošte. Ne dopusti
Da se ohladi neplodno; otpevaj,
Otpevaj nama nešto.**

**LAURA:
Gitar dajte. (Peva.)**

**SVI:
O brava! brava! Divno! Nenadmašno!**

**PRVI:
Hvala ti, vilo. Ti nam srca čaraš.
Od svih uživanja za koja znamo
Samo je ljubav jača od muzike;
No nije li i ljubav — melodija?
Gle, dirnut je čak tmurni gost tvoj Karlos.**

**DRUGI:
Da krasne pesme! Prepuna je duše!
A reči ko napisa?**

**LAURA:
Don Huan.**

DON KARLOS:

Šta? Don Huan?

LAURA:

Ispeva ih odavno

Moj prijatelj, moj nestašni ljubavnik.

DON KARLOS:

Tvoj Don Huan je podlac i bezbožnik,

A ti si glupa!

LAURA:

Sišao si s uma!

Slugama svojim narediću smesta,

Mada si grand, da te zakolju.

DON KARLOS (ustaje):

Zovi

Ovamo sluge te.

PRVI:

Lauro, stani!

A ti — bez ljutnje. Smetnula je s uma.

LAURA:

Šta? Da je brata njegova Huan

Ubio časnno u dvoboju? Šteta:

Ne ubi njega.

DON KARLOS:

Glupo sam planuo.

LAURA:

E, pošto sam priznaješ da si glup,

Izmirimo se.

DON KARLOS:

Ja sam kriv, Lauro.

Oprosti mi, no nikako ne mogu

Bez uzbuđenja ime to da čujem.

LAURA:

A jesam li ja kriva što mi stalno

Na usne ovo ime iskršava?

GOST:

Dokaži nam da više nisi ljuta

I nešto još otpevaj.

LAURA:

Oproštajnu...

Vreme je već. No šta da pevam? Čujte.

(Peva.)

SVI:

Izvršno, divno!

LAURA:

Zbogom svima!

GOSTI:

Zbogom!

(Izlaze. Laura zaustavlja don Karlosa.)

LAURA:

A ti ostani ovde, divlji stvore.

Dopadaš mi se; kad si malopre

Izgrdio me grubo, stisnuv zube

Sa škrgutom, bio si mnogo sličan

Mom Don Huanu.

DON KARLOS:

Ima sreće on!

Ti si ga, dakle, volela?

(Laura znakom potvrđuje.)

I mnogo?

LAURA:

Da, mnogo.

DON KARLOS:

A i sad ga voliš još?

LAURA:

U ovome trenutku? Ne, ne volim.

Dvojici nikad ljubav ne poklanjam.

Sad volim tebe.

DON KARLOS:

Reci mi, koliko

Godina imaš?

LAURA:

Meni je osamnaest.

DON KARLOS:

**Da, mlada si i još će tvoja mladost
Trajati pet-šest leta. Oko tebe
Oni će vrveti šest leta još
Sa darovima, maženjem i laskom,
Zabavljati te noćnom serenadom
I jedan drugog noću ubijati
Na raskršćima. Ali čim prohuji
Mladosti doba, čim upadnu oči,
Čim ti pocrne kapci smežurani,
U kosi čim ti sine seda vlas,
I čim za tebe reknu da si stara,
Šta onda?**

LAURA:

**Onda? Zašto da razmišljam
O tome? Čemu ovaj razgovor?
Zar te ovakve misli uvek more?
Čuj, balkon mi otvori. Tiho nebo...
Topli je vazduh nepomičan — noć
Miriše sva na limun i na lovor,
U gustom, tamnom plavetnilu blista
Mesec — i viču otegnuto noćni
Stražari: vedro je! A na dalekom**

**Severu — u Parizu — nebo možda
Skrivaju oblaci, fijuče vetar
I studena se kiša pomamila.
Briga nas za to! Karlose, ja tražim
Da se osmehneš smesta. Tako, tako!**

DON KARLOS:

Demone mili!

(Neko kuca.)

DON HUAN:

Ovamo! Laura!

LAURA:

Ko me to zove? Ovaj glas...

DON HUAN:

Otvori.

LAURA:

Zar on! O, bože!

(Otključava vrata, Don Huan ulazi.)

DON HUAN:

Zdravo!

LAURA:

Don Huane!

(Pada mu oko vrata.)

DON KARLOS:

Šta, Don Huan...

DON HUAN:

Laura, draga moja!

(Ljubi je.)

A ko je to kod tebe?

DON KARLOS:

To sam ja,

Don Karlos.

DON HUAN:

Susret zbilja iznenadan!

Na usluzi ti sutra stojim.

DON KARLOS:

Ne!

Ne časeći ni časa, odmah.

LAURA:

Stan'te,

Don Karlose, na ulici tu niste,

Kod mene ste, i ja vas molim — smesta

Da se udaljite.

DON KARLOS (ne sluša Lauru):

Ja čekam. Dakle?

Mač imaš.

DON HUAN:

Ako žuriš — neka bude!

(Počinje dvoboj.)

LAURA:

Ah, ah, Huane!

(Baca se na postelju. Don Karlos pada.)

DON HUAN:

Ustani, Laura.

Svršeno već je.

LAURA:

Šta? Ubijen? Krasno!

U mojoj sobi! Šta da činim s njim,

Obešenjače ludi? Reci — kud

Da ga izbacim?

DON HUAN:

On još živi možda.

LAURA (razgleda leš):

Još živi? Pravo si u srce, vraže,

Pogodio bez promašaja, vidi...

Ne curi krv iz rane trouglaste,

A već ne diše — nije l' vešto zar?

DON HUAN:

Šta mu ja mogu? Sam je hteo to.

LAURA:

Ah, Don Huane, dokle ćeš ovako,

Zaboga? Uvek nestašluke praviš,

A nikad, tobož, nisi kriv... Odakle

Dolaziš? Jesi li odavno tu?

DON HUAN:

**Malopre stigoh, i to krišom — jos
Oprostili mi nisu.**

LAURA:

**I ti odmah
Na svoju si pomislio Lauru?
Pohvalno. Ali ja ti ne verujem.
Slučajem pukim prolazeći mirno,
Opazio si moju kuću.**

DON HUAN:

**Ne,
Laura moja. Pitaj Leporela.
Van grada mi je stan, u krčmi gnusnoj.
U Madrid ja sam došao da nađem
Lauru.
(Ljubi je.)**

LAURA:

Dragi moj Huane... Stani!

Mrtvac je tu!... Šta s njim da se uradi?

DON HUAN:

**Ostavi — ja ću pre svanuća još
Izneti leš pokriven ogrtačem
I baciti ga na raskršće.**

LAURA:

Pazi:

**Ne treba niko da te vidi. Srećom,
Za minut si zakasnio! Kod mene
Večerali su prijatelji tvoji
I tek otišli. A šta bi te snašlo
Da si ih tu zatekao!**

DON HUAN:

**Laura,
Otkad ga voliš?**

LAURA:

Koga? Buncaš, valjda.

DON HUAN:

I priznaj: dok sam nadaleko bio,

Prevarila si me — koliko puta?

LAURA:

A ti, moj vetropire?

DON HUAN:

Ali kaži...

Ne, kasnije o tome biće reči!

TREĆA SCENA

SPOMENIK KOMANDORA.

DON HUAN:

Sve naruku mi ide: mimo volje

Karlosa ubiv, ja se ovde krijem,

Ko smerni pustinjač — i svakodnevno

Udovu bajnu viđam, te izgleda

Da sam zapažen. Jedno prema drugom

Ustezamo se dosad, ali danas —

Krajnje je vreme — razgovor povešću.

Kako da počnem? »Smem li...« Ili, možda:

»Senjora...« Ne! Što odmah na um padne

**To ću i reći, bez priprema, kao
Improvizator pesama ljubavnih...
No već je vreme da ovamo dođe.
Bez nje, zacelo, čami komandor.
Gle, kako je izvajan, kao div!
Ramena moćna, pravi Herkules!
Sam pokojnik, pak, beše malen, mršav,
Na vrh vrhova prstiju da stane
Pa ne bi kadar bio da dohvati
Svoj nos na kipu. A onoga dana
Kad smo se našli kraj Eskurijala,
Na mač mi se nabode i ukoči
Ko vilin konjic što bi na čiodi —
A beše gord i smeo, surov duh...
A, evo nje!
(Ulazi dona Ana.)**

DONA ANA:

**Gle, tu je opet! Oče,
Ja poremetih vaših misli tok.
Oprostite.**

DON HUAN:

Senjora, moram ja

**Za oproštaj da molim. Možda smetam
Da vam se tuga slobodno izlije.**

DONA ANA:

**Ne, oče, tuga moja je u meni.
Molitve moje mogu i pred vama
Ka nebu da pohrle; ja vas molim
Svoj glas da im pridružite i vi.**

DON HUAN:

**Ja s vama da se molim, dona Ana!
Te sreće nisam dostojan i ne smem
Dopustiti da moja grešna usta
Molitve vaše ponavljaju svete —
Ko svetinju vas gledam izdaleka,
Kad tiho kleknete i vlasi crne
Mramorom belim raspete, senjora.
I čini mi se: anđeo pohodi
Grobnicu ovu tajom i nečujno.
O, tada u mom srcu pometenu
Molitvi nema. Ja se ćutke divim:
Da srećnika pod mramorom tim hladnim,
Što nebeski ga uvek greje dah**

I škrope suze odane ljubavi...

DONA ANA:

Čudim se vašim rečima!

DON HUAN:

Senjora?

DONA ANA:

Zar meni... Zaboravili ste...

DON HUAN:

Šta?

Da pustinjak sam nedostojni samo;

Da glas moj grešni ne sme da se ori.

DONA ANA:

Meni se čini... Ja vas ne razumem.

DON HUAN:

Ah, vidim, vidim — saznali ste sve!

DONA ANA:

A šta?

DON HUAN:

Da, tačno, nisam kaluđer —

I, klečeći, za milost vas preklinjem.

DONA ANA:

O, bože dragi! Ustanite. Ko ste?

DON HUAN:

Jadnik sam, žrtva beznadežne strasti.

DONA ANA:

O, bože moj! Kraj ovog groba, ovde!

Idite!

DON HUAN:

Još trenutak, dona Ana,

Trenutak jedan!

DONA ANA:

Neko će naići!

DON HUAN:

Zaključana je kapija. Trenutak!

DONA ANA:

No šta vi tražite od mene?

DON HUAN:

Smrt jedino.

Kraj vaših nogu hoću da izdahnem.

I da mi tu počiva jadno telo;

Nipošto pored kostiju čoveka

Vama toliko draga — nego dalje,

Tamo, kod vrata, pokraj samog praga,

Tako da ploču nadgrobnu dotakne

Laka vam noga ili ruho, uvek

Kad ovom gordom grobu pristupate

Da vlasi svoje raspete nad njim,

Da plačete.

DONA ANA:

Poludeli ste.

DON HUAN:

Zar

**Bezumlje je kad čovek traži smrt?
Da sam bezumnik, ja bih, dona Ana,
Životu težio, u nadi da ću
Ljubavlju nežnom dirnuti vam srce.
Da sam bezumnik, čitave bih noći
Provodio kraj vašega balkona,
Remeteći vam serenadom san,
Ne bih se krio, želeo bih čak
Svugde da budem pred očima vašim.
Da sam bezumnik, ne bih svoje patnje
Trpeo ćutke...**

DONA ANA:

**Ovo vam je, dakle,
Ćutanje?**

DON HUAN:

**Samo slučaj, dona Ana,
Podstaknu me, da nije toga — nikad
Ne biste tužnu saznali mi tajnu.**

DONA ANA:

A volite li me odavno?

DON HUAN:

Ne znam

Ni sam otkad — odavno il' odskora,

Ali od onda tek poznajem vrednost

Života — magnovenja; tek od onda

Značenje reči »sreća« ja razumem.

DONA ANA:

Udaljite se — opasan ste čovek.

DON HUAN:

Po čemu?

DONA ANA:

Ja se plašim vaših reči.

DON HUAN:

Čutaću, no od sebe ne terajte

Onoga kojem ste jedina radost.

Nadama drskim ja se ne predajem,

Niti šta tražim sem da viđam vas,

Kad mi je suđeno da živim još.

DONA ANA:

**Udaljite se — ovde nije mesto
Za takvu ludost i za reči takve.
Možete doći sutra u moj dom.
Obećajte mi isto poštovanje —
Primiću vas, no uveče, kasnije.
Od prvog dana udovištva svog
Ne viđam nikog...**

DON HUAN:

**Anđeo ste pravi!
O, neka vama bog podari sreću,
Ko što ste paćenika usrećili.**

DONA ANA:

Udaljite se.

DON HUAN:

Još trenutak.

DONA ANA:

**Vidim —
Treba da odem ja... A uz to sada
Okreću mi se od molitve misli.**

**Ometoste me rečima svetovnim,
Davno i davno tuđim uhu mome;
Ja ću vas sutra primiti.**

DON HUAN:

**Još ne smem
Da verujem i da se predam sreći.
Videću sutra vas! I to — ne ovde,
I to — ne krišom!**

DONA ANA:

**Jeste, sutra, sutra.
Zovete se...**

DON HUAN:

Dijego de Kalvado.

DONA ANA:

Odlazim. Zbogom, don Dijego. (Odlazi.)

DON HUAN:

**Hej,
Ovamo, Leporelo!
(Leporelo ulazi.)**

LEPORELO:

Šta želite?

DON HUAN:

Moj dragi Leporelo! Ja sam srećan!

»Uveće — reče — kasnije«... Već sutra,

Već sutra, Leporelo. Sve da spremiš...

Srećan sam kao dete!

LEPORELO :

S dona Anom

Govorili ste? Možda vam je ona

Uputila po neku lepšu reč,

Il' ste joj dali blagoslov?

DON HUAN:

Ne, ne,

Moj Leporelo! Sastanak je meni

Zakazala, da, sastanak!

LEPORELO:

Zar tako?

O, udovice, sve ste istog kova!

DON HUAN:

**Srećan sam! Hoću da zapevam, eto,
I da na grudi stisnem čitav svet!**

LEPORELO:

A komandor? Šta li će reći na to?

DON HUAN:

**Ti smatraš da će biti ljubomoran?
Ne verujem; ta pametan je čovek
I, valjda, miran otkako je umro.**

LEPORELO:

Bolje da njegov pogledate kip.

DON HUAN:

Pa šta?

LEPORELO:

Sa srdžbom kao da vas gleda.

DON HUAN:

**Priđi mu, Leporelo, i zamoli
Da me poseti — ali ne, ne mene,
Zapravo dona Anu, i to sutra.**

LEPORELO:

U goste vi zovete kip! A zašto?

DON HUAN:

**Zacelo ga na razgovor ne zovem.
Zamoli kip da sutra dona Anu
Poseti kasno uveče, i mesto
Stražarsko da pred vratima zauzme.**

LEPORELO:

**Čemu ta šega, i zar s njime baš
Da se šegačite!**

DON HUAN:

**Iz ovih stopa
Priđi mu!**

LEPORELO:

Ali...

DON HUAN:

Priđi, kad ti kažem!

LEPORELO:

**Prekrasni, slavni kipe! Don Huan,
Moj gospodar, vas moli najsmernije
Da dođete... Tako mi boga, ne smem.
Strah me spopada...**

DON HUAN:

**Kukavice jedna!
Sad ću te ja...**

LEPORELO:

**Dozvol'te. Don Huan,
Moj gospodar, imade molbu jednu:
Da sutra, kasno uveče, u kuću
Supruge vaše dođete i tamo
Pred vratima da stanete...
(Kip potvrdno klima glavom.)**

Ajoj!

DON HUAN:

Šta se dogodilo?

LEPORELO:

Ajoj, ajoj, ajoj

Umreću!

DON HUAN:

Šta je tebi?

LEPORELO (klimajući glavom):

Kip... ajoj!

DON HUAN:

Zašto se klanjaš?

LEPORELO:

To se klanja on!

Ne ja!

DON HUAN:

Koješta brbljaš!

LEPORELO:

Molim, sami

Pridite.

DON HUAN:

Pazi kako se to radi,

Bitango!

(Obraća se kipu.)

Ja te molim, komandore,

Udovu tvoju sutra da posetiš —

I ja ću doći — pa stražar da budeš

Pred vratima. Pristaješ li?

(Kip ponovo klima glavom.)

O, bože!

LEPORELO:

A! Jesam li vam kazao...

DON HUAN:

Hajdemo.

ČETVRTA SCENA

Soba dona Ane.

DON HUAN I DONA ANA

DONA ANA:

Primih vas, don Dijego, ali slutim:

Dosadiće vam setne reči moje;

Na svoj gubitak uvek mislim ja,

Udovica ucveljena. I suze,

Poput aprila, mešam sa osmehom.

No zašto samo ćutite?

DON HUAN:

Uživam

Duboko i bez reči u pomisli —

Nasamo da sam s divnom dona Anom

Ne kraj grobnice srećnika mrtvoga,

Već ovde, kad ne klečite pred svojim

Suprugom od mramora.

DONA ANA:

Don Dijego,

Pa vi ste ljubomorni. Čak iz groba

Moj muž vas kinji.

DON HUAN:

Ne smem dati maha

Toj ljubomori: vaš je izabranik.

DONA ANA:

Ne, mati je zahtevala od mene

Da don Alvaru ruku svoju dam.

On beše bogat, a mi — siromašni.

DON HUAN:

O, srećna li čoveka! Pusto blago

Pred noge on je stavio boginji —

I tako slasti rajske okusio!

O, da sam vas upoznao pre njega,

S kolikim ushićenjem dao bih

Svoj položaj, bogatstvo celo svoje

Za jedan pogled topal — i postao

Rob vaše volje što je sveta za me.

Vaše bih želje pomno izučio,

Da svaku preduhitrim, da vam život

Čaroban bude u trenutku svakom.

No sudbina je, avaj, drugo htela.

DONA ANA:

**Stanite, greh je da to slušam. Ne smem
Voleti vas. Udovica duguje
Vernost i grobu. Ne znate koliko
Alvaro me je voleo! Zacelo
Primio ne bi damu zaljubljenju —
Da je udovac ostao — i uvek
Bio bi veran ljubavi venčanoj.**

DON HUAN:

**Ne stavljajte na muke srce moje,
O, dona Ana, pominjanjem stalnim
Suprugom. Odustanite od kazne,
Mada zaslužih možda kaznu.**

DONA ANA:

Čime?

**Ne vezuju vas ni s kim veze svete —
Zar ne? Pred nebom i preda mnom vi ste,
Zavolevši me, potpuno pošteni.**

DON HUAN:

Pred vama! Bože!

DONA ANA:

Zar ste prema meni

Skrivili? Onda recite mi — čime?

DON HUAN:

Ne, nikad. Ne!

DONA ANA:

Dijego, šta to znaci?

U čemu je krivica vaša? Rec'te?

DON HUAN:

Ne! Nipošto!

DONA ANA:

Dijego, to je čudno.

Ja molim, ja od vas zahtevam.

DON HUAN:

Ne.

DONA ANA:

Tako vi moju poštuujete volju?

A šta sam od vas čula malopre?

Da biste rado postali moj rob.

Rasrdiću se, odgovor mi dajte:

Taj greh vaš prema meni u čemu je?

DON HUAN:

Omrznućete me kad sve saznate,

Ja ne smem...

DONA ANA:

Ne, unapred vam opraštam,

No hoću sve da saznam...

DON HUAN:

Ne tražite

Da znate ovu tajnu smrtonosnu

I groznu.

DONA ANA:

Groznu! Mučite me samo.

Od radoznalosti ja gorim sva.

Šta se to zbilo? Čime ste uvredu

**Naneti meni mogli? Nisam vas
Poznavala. Neprijatelja nemam,
A nisam ih ni imala — sem jednog,
Ubice muža.**

DON HUAN (u stranu):

Rasplet je već blizu!

Recite: da li jednog Don Huana

Poznajete?

DONA ANA:

Ne, nikada ga nisam

Ni videla.

DON HUAN:

A mržnju prema njemu

Da l' gajite?

DONA ANA:

To zapoveda čast.

No, želja vam je da pitanje moje

Izbegnete, Dijego. Ja zahtevam...

DON HUAN:

A kada biste sreli Don Huana?

DONA ANA:

Nož bih zločincu zarila u srce.

DON HUAN:

Gde je taj nož tvoj, dona Ana, gde je?

Da, grudi mi probodi!

DONA ANA:

Šta? Dijego!

DON HUAN:

Dijego nisam, ja sam Don Huan.

DONA ANA:

O, bože! Nemoguće, ne verujem.

DON HUAN:

Da, Don Huan pred tobom stoji.

DONA ANA:

Laž.

DON HUAN:

Supruga tvoga ubih i ne žalim.

Niti se kajem.

DONA ANA:

Šta to čujem? Ne,

Ne verujem.

DON HUAN:

Huan sam. Ja te volim.

DONA ANA (pada):

Gde sam to? Gde sam?... Gasi mi se svest.

DON HUAN:

O, bože! Šta ti je, šta, dona Ana!

Osvesti se, ustani, tvoj Dijego,

Tvoj rob kraj tebe kleči.

DONA ANA:

Ostavi me.

(Tiho.) Dušmanin ti si moj, jer mi oduze

Sve što sam u životu...

DON HUAN:

Draga, čuj!

Udarac taj sam spreman da okajem.

Na kolenima čekam zapovest.

Ako narediš, odmah ću umreti,

Narediš li — za tebe ću da dišem...

DONA ANA:

Huan je ovo...

DON HUAN:

Zar vam nije on

Opisan kao zločinac, nečovjek?

Ne greši, možda, takav sud u svemu.

U momu savest moju pritiskuju

Zla dela, možda. Razvratu, dabogme,

Ja bejah dugo verni učenik,

No sav se preporodih — to osećam -

Od onog dana kada vas ugledah.

Volim ja vas, pa volim i vrlinu,

I prvi put pred njome, evo, padam

Na kolena i smerno drhtim sav.

DON HUAN:

Sutra?

DONA ANA:

Gde?

DON HUAN:

Pa ovde.

DONA ANA:

O, Don Huane, srce mi je mlako.

DON HUAN:

Poljupcem mirnim oproštaj potvrdi.

DONA ANA:

Kasno je, idi...

DONA ANA:

Miran, hladan poljub

Uzmi ga kad si toliko uporan!

Ko li to kuca? Skloni se, Huane.

DON HUAN:

Ljubavi moja lepa, do viđenja.

(Odlazi i ponovo utrčava.)

Ah!

DONA ANA:

Šta ti je? Ah! Ah!

(Ulazi komandorov kip. Dona Ana pada.)

KIP:

Na poziv dođoh.

DON HUAN:

O, bože! Dona Ana!

KIP:

Ostavi je.

Svemu je kraj. Ti drhtiš, Don Huane?

DON HUAN:

Ja? Ne. I drago mi je što si poziv

Prihvatio i došao.

KIP:

Daj ruku.

DON HUAN:

Evo je... O, koliko teško steže

Desnica ova kamena! Ostavi,

Pusti mi ruku, pusti... Smrt je ovo

Svemu je sada kraj. O, dona Ana!

(Propadaju kroz zemlju.)